

VLAAMS PARLEMENT



Zitting 1998-1999

11 februari 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het rechterlijk verbod om de ISVAG-oven te Wilrijk terug te starten

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Donderdag 11 februari 1999

VOORZITTER : De heer Dirk Van Mechelen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.28 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het rechterlijk verbod om de Isvag-oven te Wilrijk terug te starten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het rechterlijk verbod om de Isvag-oven te Wilrijk terug te starten.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de rechtbank van eerste aanleg van Antwerpen sprak in kort geding het verbod uit om de Isvag-verbrandingsoven te Wilrijk opnieuw op te starten. Dat is een historische uitspraak. De rechter roept het voorzorgs-principe in, en stelt dat er geen compromissen kunnen worden gesloten over volksgezondheid. Volgens mij is dat een duidelijke uitspraak. Bovendien stelde de rechter impliciet de minister zelf verantwoordelijk voor het feit dat hij geen gevolg gaf aan de duidelijke vraag van de expertencommissie-Baeyens om een dioxineblootstellingsonderzoek, alvorens groen licht te geven voor de heropening van de oven.

Mijnheer de minister, eerst zei u dat u niets te maken had met het dispuut tussen Isvag en de omwonenden. Een dag later koos u wel partij : niet voor de omwonenden maar voor de vervuiler, de Isvag-verbrandingsinstallatie. U gaf uw rol van onpartijdige scheidsrechter op, en gaf OVAM de opdracht om als derde partij tussenbeide te komen in het lopende geding. Dat is een vrij ongebruikelijke stap. Het is niet de taak van de minister van

Leefmilieu om privé-bedrijven – al is het een intercommunale – mee te verdedigen tegen bezorgde burgers, die opkomen voor collectieve milieubelangen en hun gezondheid.

Uw argumentatie was dat de rechterlijke beschikking het uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 in het gedrang zou brengen. Ik wil dat hier formeel tegenspreken. In het onderdeel over afvalverwijdering van dit plan werd bij beslissing van de Vlaamse regering van 19 december 1997 reeds in een reserve voorzien voor de afbouw van de bestaande verbrandingsinstallaties die vanuit milieuoogpunt minder efficiënt zijn, en dat voor een totale capaciteit van 200.000 ton. Als de Isvag-oven van 120.000 ton niet heropstart, kan binnen deze buffer een oplossing worden gevonden. Het is dus niet zo dat het hele Vlaamse afvalbeleid in het gedrang komt.

Er is echter nog meer. De minister tracht de uitspraak van de rechter onderuit te halen door te suggereren dat deze uitspraak alle afvalverbranding in Vlaanderen onmogelijk maakt. Door het kabinet werd zelfs gesproken over elke industriële activiteit. U negeert daarbij de heel gevoelige situatie van de Neerlandwijk. Het vonnis wordt herleid tot het laatste van een hele reeks besluiten die u blijkbaar liever naast u neerlegt. U weet nochtans heel goed dat de situatie in de wijken Neerland in Wilrijk en Ysselaer in Aartselaar uniek is.

Ik heb MIRA-II bij me. U kent dat wellicht heel goed. Het werd onder meer opgesteld door professor Verbruggen. U ziet hier het kaartje met de cumulatieve dioxinedepositie. In het midden ziet u waar de hoogste depositie in Vlaanderen tussen 1980 en 1996 gesitueerd is, namelijk in de Neerlandwijk. Er kan daarover geen discussie bestaan. Juist door de opstapeling van historische vervuiling van verschillende bronnen, onder meer de drie verbrandingsovens van Isvag, IHK, het universitair ziekenhuis, Union Minière in Hoboken, de

Malcorps

Boomsesteenweg en het crematorium, is de situatie uniek. De mate waarin elke bron tot het probleem heeft bijgedragen, doet er niet toe. De Isvag-verbrandingsoven staat in het midden van een woonwijk. Bovendien wijzen ettelijke wetenschappers, inclusief de lokale huisartsengroepen, op de reële gezondheidsproblemen in de buurt.

Om al die redenen samen heeft de rechter het voorzorgsprincipe in deze context onverkort van toepassing verklaard. Dat betekent niet dat alle ovens dicht moeten of dat elke industriële activiteit moet stoppen omdat er overal wel een risico is voor de volksgezondheid. Het laatste besluit van de rechter, namelijk dat er geen compromissen over volksgezondheid mogelijk zijn, mag niet uit zijn context worden gehaald.

In plaats van de lokale bevolking opnieuw voor het hoofd te stoten, zou u zich beter ruiterlijk neerleggen bij het oordeel van de rechter, te meer daar het vonnis ook u viseert. Bovendien is er wel degelijk een alternatief, namelijk de site van Indaver te Beveren voor verbranding. We verkiezen echter nog altijd afval te vergisten.

Het feit dat de voorzitter van Indaver, de heer Geeraerts, een voldongen feit creëerde door geld te blijven uitgeven, terwijl het publieke debat over de gezondheidseffecten hier en op andere niveaus lopende was, kan onmogelijk als verschoningsgrond worden ingeroepen. Het is totaal onfatsoenlijk dat de heer Geeraerts, die al tweemaal werd veroordeeld in een andere rechtszaak, het beleid moet verdedigen tegenover de publieke opinie, terwijl hij zichzelf partij stelde en openlijk intimideert met miljoenenclaims. Mijnheer de minister, het is heel bedenkelijk dat u dit spel nu meespeelt, samen met de OVAM.

Mijnheer de minister, in uw eigen kieskring Limburg verdedigt u alternatieve afvalverwerkingswijzen en verklaart u met aandrang dat er geen nieuwe afvalverbrandingsovens mogen komen. Daar bent u dus prominent aanwezig. Ook op provinciaal en lokaal niveau bent u aanwezig, maar in Wilrijk hebt u zich nog nooit laten zien. Dat is niet meer ernstig.

Mijnheer de minister, hoe reageert u op de uitspraak van de rechter ? Zult u ze respecteren en uw politiek handelen overeenkomstig de uitspraak bijsturen ? Blijkbaar is dat niet het geval. Betekent dit dat de minister niet aanvaardt dat burgers via de rechtbank het in Vlarem ingeschreven voorzorgs-

principe ook effectief kunnen afdwingen ? Wat betekent dit voorzorgsprincipe nog als het, althans in de lezing van de minister, niet als rechtsgrond mag worden ingeroepen ?

Ten tweede, bent u bereid eindelijk in overleg met de provincie Antwerpen, de stad Antwerpen, de Rupelgemeenten en Isvag naar een oplossing te zoeken zonder het behoud van de gewraakte Isvag-verbrandingsoven te midden van de woonwijken Neerland en Ysselaer ? Het is duidelijk dat de Vlaamse regering omwille van haar gedoogbeleid in het verleden mee verantwoordelijkheid draagt. De nodige reserves werden voorzien in het afvalstoffenplan voor de sluiting en vervanging van ovens. Zal de minister daar uiteindelijk gebruik van maken ?

Ten derde wil ik nog een bijkomende vraag stellen. Ze is niet onbelangrijk in de discussie over hoe geloofwaardig de exploitant is. Hoe verklaart de minister dat de directie van Isvag in de laatste periode voor de geplande opstart geen structurele communicatie-initiatieven nam om de bevolking te informeren, terwijl de opstart al bezig was en de witte rook al opnieuw uit de schoorsteen kwam ? Daarbij werd het derde onderdeel van het advies van de commissie-Baeyens naast zich neergelegd. Over dat derde onderdeel kan er weinig discussie bestaan. Zijn er al dan niet communicatie-initiatieven ten aanzien van de bevolking ? Dat is gemakkelijk vast te stellen. Is de minister opgetreden ? Zo niet, waarom niet ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, collega's, de vraag om uitleg van de heer Malcorps moet volgens mij gezien worden in de context van de verkiezingen van 13 juni. Dit dossier leent zich daar gemakkelijk toe.

De heer Johan Malcorps : Dat neem ik niet. Ik ben al lang met dit dossier bezig.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer Malcorps, indien u in de gemeenteraad van Antwerpen zetelde, moest die vraag bij voorrang daar worden gesteld. De uitspraak van de rechter in het dossier van de Isvag-verbrandingsoven is in principe een aangelegenheid tussen de intercommunale en de personen die het kortgeding hebben aangespannen. Ik werd dus niet gevorderd in dat geding. Dat moet op voorhand heel duidelijk zijn. Het gaat dus om een geding tussen de intercommunale Isvag en de bewoners. Daarover gaat de uitspraak.

Kelchtermans

U wilt dit om duidelijke redenen natuurlijk op het niveau van het Vlaams Gewest brengen. De meerderheidsaandeelhouder van Isvag is de stad Antwerpen. De schepen van Leefmilieu speelt daarin een bijzondere rol. Ik kan me daar gemakkelijk van afmaken door te zeggen dat ik me niet zal verzetten indien de aandeelhouders en de stad Antwerpen in het bijzonder de eenvoudige beslissing nemen om hun investering af te schrijven – dat betekent opdoeken – en zelf de verantwoordelijkheid opnemen. Het is immers hun verantwoordelijkheid.

Mijnheer Malcorps, wat men mij vraagt en waarvoor ook het Vlaams Gewest verantwoordelijk is, is of de exploitatie zoals ze nu zou kunnen gebeuren, beantwoordt aan de strikte voorwaarden die in het Vlaamse vergunningenbeleid worden gesteld. Daarvoor heeft de Vlaamse regering uiteindelijk een beroep gedaan op de commissie-Baeyens. Naargelang het u uitkomt en naargelang de passus van het advies, gebruikt u argumenten ad hominem tegen de heer Baeyens, die u ofwel onderuit haalt ofwel bejubelt.

De commissie-Baeyens levert momenteel baanbrekend werk in Vlaanderen. Dat erkennen ook de mensen met wie ik een persoonlijk gesprek had om het geheel van de adviezen te overlopen waarbij ze betrokken zijn. Ook de afgevaardigde van het departement Volksgezondheid, de heer Van Larebeke, erkent dat de bijdrage die deze commissie momenteel levert voor de begeleiding op het vlak van onder meer de verbranding van huishoudelijke afval en nu ook van industriële processen baanbrekend is en bijgevolg bijzonder veel perspectieven biedt vanuit het oogpunt van de volksgezondheid in Vlaanderen. De heer Van Larebeke blijft het waardevolle van die commissie-Baeyens beklemtonen en verzoekt met aandring dat het departement Volksgezondheid en hijzelf terzake een bijdrage mogen leveren. Ook wat volksgezondheid betreft hebben de betrokkenen zelf vaak een mening die afwijkt van wat buitenstaanders ervan maken.

In het afvalstoffenplan is inderdaad voorzien in de mogelijke sluitingen van bepaalde installaties. Het is precies de opdracht van de bijzondere commissie om na te gaan welke installaties niet meer voldoen. Er zijn ook installaties die dermate moeten investeren dat hun raad van bestuur zelf besluit dat het sop de kool niet meer waard is. Ik verwijs in dit verband naar de beslissing die is genomen in Edegem. We hebben hen niet gezegd dat ze moesten

sluiten, we hebben hen alleen attent gemaakt op de gevolgen inzake investeringen indien ze wensten open te blijven. De mensen van deze intercommunale hebben de kosten uitgerekend en zijn tot het besluit gekomen dat ze het niet de moeite waard vonden om nog te investeren. Deze capaciteit vervalt dus, en zo zullen er nog andere volgen. De eisen terzake worden verder opgedreven. Ik verwijs naar de voortdurende meting en bemonstering, waarbij de commissie-Baeyens de lat systematisch hoger legt.

In Wilrijk werden de opgelegde investeringen gedaan en de raad van bestuur zelf heeft de tussenkomst van de commissie-Baeyens gevolgd. Op geen enkel ogenblik moest het Vlaams Gewest tussenbeide komen om Isvag te dwingen dit uit te voeren. Telkens werden op eenvoudig verzoek de aanbevelingen van de commissie-Baeyens uitgevoerd.

De reden waarom we ons toch in dit conflict hebben gemengd ligt voor de hand. Vanzelfsprekend was mijn eerste reactie dat dit een geding was tussen de bewoners en de ovenbeheerders. Ik beklemtoon dat ik veel begrip heb voor de ongerustheid van de bewoners. Dat hangt samen met het communicatie-aspect waarover u het reeds had. Naderhand heb ik echter het vonnis gelezen en ik heb terzake juridisch advies ingewonnen, en toen bleek dat dit vonnis verstrekken zou kunnen hebben voor het geheel van de productie-, verbrandings- en industriële processen in Vlaanderen.

Mijnheer Malcorps, u maakt gebruik van een gezagsargument. U verwijst naar een erkende autoriteit, de heer Verbruggen, die ook in deze commissie reeds uitvoerig aan het woord kwam naar aanleiding van het voorstellen van de MIRA-rapporten. Zijn argumenten worden gebruikt als gezagsargumenten om de eigen stellingen te funderen. Welnu, deze autoriteit heeft publiek, in een duidingsprogramma, verklaard dat een consequent doortrekken van dit vonnis enorme gevolgen zou hebben voor het geheel van de Vlaamse afvalverwijdering en de hele economie. Ook individuele activiteiten, zoals allesverbranders in huiskamers of zelfs het roken, zouden onder vuur komen te liggen. We hebben toen beseft dat het Vlaamse afvalbeleid en de uitvoering van het afvalstoffenplan zelf in het gedrang zouden komen. Na overleg tussen de OVAM en het Vlaams Gewest hebben we toen samen besloten ons derde partij te stellen in deze zaak, die in eerste instantie een aangelegenheid is tussen beheerders en bewoners.

Kelchtermans

Wat het aspect van de communicatie zelf betreft blijf ik bij mijn standpunt. Rechtstreeks heeft dit met Vlarem niets te maken, maar toch hebben we het als aanbeveling opgenomen, ook in het takenpakket van de commissie-Baeyens. Ik ben ervan overtuigd dat men met een goede communicatie veel van wat nu is misgelopen had kunnen voorkomen.

De heer Johan Malcorps : Waarom hebt u dat dan niet gedaan ?

Minister Theo Kelchtermans : Ik zeg dit in het algemeen. Vaak gaat de overheid ervan uit dat, omdat ze overheid is, de mensen haar beslissingen zullen aanvaarden als per definitie goed, zodat er geen vragen over moeten worden gesteld. Het tegendeel is echter waar. Ook op dit vlak zou de overheid een voorbeeldfunctie moeten vervullen. Waar wel een goede communicatie bestaat tussen een bedrijf en de omgeving, waar problemen worden gemeld en mensen worden betrokken bij het bespreken ervan, waar soms op bepaalde activiteiten of te verwachten problemen wordt geanticipeerd, daar verandert de houding van de omgeving op zeer korte tijd in positieve zin.

Ik herinner me nog de perikelen rond Philips Petroleum, dat in een bepaalde periode systematisch een heel gebied overhoop gooide. Er was sprake van onrust, stankhinder enzovoort. Welnu, door een goede communicatie en doorgedreven investeringen heeft dat bedrijf de goede relaties met de omgeving hersteld. Nu wordt het bedrijf in een aantal instellingen, zoals het Strategisch Plan en de GOM, gelauwerd omwille van zijn inspanningen op het vlak van milieu. Een tweede voorbeeld inzake de verhouding met de omgeving is Tessenderlo Chemie. Ook daar is de communicatie met de omgeving het samenleven van omgeving en industrie ten goede gekomen. In iedere provincie is er wel sprake van dergelijke voorbeelden, in positieve en negatieve zin.

Ik ben niet de enige die zich vragen stelt over de gevolgen van dit kortgeding. Ook Interafval, de intercommunale van de intercommunes binnen de VVSG, stelt in een memorandum niet goed te weten welke richting dit uitgaat. Ze zit met grote vragen wat dit betreft en doet een beroep op de overheid om het recht op uitvoering van een democratisch genomen beslissing zoals het afvalstoffenplan te garanderen. Er is dus sprake van openbare besturen die in een memorandum het

Vlaams Gewest als het ware om rechtsbijstand verzoeken.

Ik begrijp de reactie van de buurtbewoners. Er wordt terecht de aandacht gevestigd op het feit dat men geen risico's mag nemen, maar ik wil duidelijk verklaren dat we geen risico's nemen. Het advies van de commissie-Baeyens stelt heel duidelijk dat er vanuit milieutechnisch en gezondheidstechnisch oogpunt geen reden is om te betwijfelen dat de norm zal worden gehaald. Er zijn dus geen gezondheidsrisico's van betekenis. De milieutechnische kwaliteiten van de oven zijn van die aard dat alle voorzorgen met betrekking tot mogelijke risico's genomen zijn.

Deze commissie dringt inderdaad aan op een verder doorgedreven gezondheidsonderzoek, met inbegrip van een blootstellingsonderzoek in de omgeving van de Neerlandwijk. Daarmee verduidelijkt ze in belangrijke mate het advies terzake dat in augustus was uitgebracht en waarmee dit hele debat begon.

Ik zou me er veel gemakkelijker vanaf kunnen maken, maar ik doe dat niet omdat dit dossier erg belangrijk is. Beleid en advies zijn twee verschillende zaken, die zo goed mogelijk moeten samengaan. Men mag echter niet verwachten dat een beleidsverantwoordelijke alle adviezen slaafs volgt. De adviezen moeten maximaal worden gevolgd. Zo niet moet men goed verantwoorden waarom. Dat probeer ik consequent te doen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : We voeren de discussie over het gezondheidsonderzoek niet voor de eerste keer. De rechter heeft een en ander onderzocht en is tot een aantal objectieve bevindingen gekomen. Ik citeer : 'Overwegende dat ondanks de bevindingen van de commissie-Baeyens waaruit zeer duidelijk de noodzaak naar een diepgaand gezondheidsonderzoek van de bewoners van de wijken blijkt, de minister van Leefmilieu besluit dat de oven terug kan worden opgestart en dit op basis van het laatste advies van de commissie van 11 januari 1999, dat opmerkelijk is dat in dit laatste advies met geen woord meer wordt gerept over de noodzaak van een grondig gezondheidsonderzoek, overwegende dat volgens lsvag het enige relevante advies datgene is dat de commissie formuleerde op 11 januari 1999, overwegende dat deze stelling niet kan worden gevolgd ...'.

De rechter heeft gewikt en gewogen en vindt het oorspronkelijke advies van augustus relevant.

Malcorps

Daarin vraagt men een gezondheidsonderzoek vooraleer de Isvag-oven opnieuw wordt opgestart. De schuld wordt dus ook voor een deel bij de minister van Leefmilieu gelegd. De professoren Van Larebeke en Hens zeggen duidelijk dat de zaken juist moeten worden geïnterpreteerd. Het voorzorgsprincipe kan hier worden ingeroepen, maar dat betekent niet dat men dat kan veralgemenen. Het advies dat om uitsluitel vraagt over de dioxine-uitstoot is niet gevolgd. Daarom kan de oven in deze omstandigheden niet worden heropend. Men mag dit echter niet extrapoleren en opblazen door te stellen dat alle verbrandingsovens, industrieën en auto's dan ook maar moeten worden verboden. Dat is belachelijk. Men moet de zaken in hun context laten.

Minister Theo Kelchtermans : De heer Verbruggen zegt dat.

De heer Johan Malcorps : De heer Verbruggen heeft in Panorama ooit ook duidelijk gezegd dat de MIWA-oven in Sint-Niklaas midden in een woonwijk niet kan. Hij is voorstander van grote verbrandingsovens op andere plaatsen en met de beste beschikbare technologie. Ik heb in deze commissie ook al vaak gezegd dat men op korte termijn niet alle verbrandingsovens in Vlaanderen kan wegdenken. We hebben ze nodig, maar er moeten wel keuzes over de beste beschikbare techniek en de beste locatie worden gemaakt.

Minister Theo Kelchtermans : Ik hoop dat het wordt genotuleerd dat u stelt dat verbranding noodzakelijk is.

De heer Johan Malcorps : Het is niet de eerste keer dat ik dat zeg.

De vraag is waar we voor verbrandingsovens kiezen. Een woonwijk is niet de meest geschikte locatie, zeker niet als daar al historisch is aangetoond dat er sinds de jaren tachtig enorme dioxinevervuiling is gepleegd en dat er gezondheidsproblemen zijn gesignaleerd. Men kan nog jaren discussiëren of het een met het ander te maken heeft. Het blijft wel een feit dat er vervuiling is en dat er gezondheidsproblemen zijn. Daarom lijkt het me niet verstandig deze oven opnieuw te openen. We moeten de verbrandingsovens in de toekomst bovendien afbouwen. Dit kadert daarin. U probeert die discussie echter te ontwijken.

U zegt dat Isvag op eenvoudig verzoek alle aanbevelingen van de commissie-Baeyens heeft uitge-

voerd. Het is echter ook zo dat Isvag er zich maar bij neer heeft gelegd op het moment dat u op een persconferentie bekendmaakte dat bepaalde ovens niet aan de normen voldeden. Isvag heeft de aanbevelingen niet op eigen initiatief genomen, ze stond met het mes op de keel.

Er zijn mooie communicatieplannen opgezet rond Philips Petroleum en Tessenderlo Chemie. Er is echter al jaren discussie met de omwonenden van de Isvag-oven. Men start de oven opnieuw op zonder dat de mensen daar informatie over krijgen. Ik vind dat flagrant. Daaruit blijkt dat de goede trouw van de exploitant zeker niet is verzekerd.

De voorzitter : Tijdens de eerste hoorzitting in deze commissie hebben we professor Baeyens gevraagd of het kan dat een bestaande oven na een grondige renovatie op dezelfde plaats heropstart. Op deze vraag heeft professor Baeyens volmondig ja geantwoord. De vraag die hierbij rijst is van politieke aard. We hebben hier al verscheidene malen gedebatteerd over de vraag wat de rol is van academici en van politici. Het is natuurlijk altijd moeilijk om op basis van verdeelde adviezen te beslissen over het al dan niet opstarten. Ik heb toen gevraagd of het verstandig was die intercommunale toe te laten die oven toch te saneren om te voldoen aan de grens van 0,1 nanogram TEQ. Enigszins tot mijn eigen verbazing heeft de professor hier positief op geantwoord. Op basis daarvan is de renovatie van start gegaan en hebben we nu het conflict.

Ik stel dus voor dat we in de komende maanden even tijd zouden maken voor dit belangrijke dossier. Het is wellicht best om de voltallige commissie-Baeyens, de gezondheidsexperts inbegrepen, hier uit te nodigen. Zoals u weet waren die gezondheidsexperts niet aanwezig op de tweede hoorzitting, op professor Van Larebeke na, die echter vroeger moest vertrekken. We moeten dit debat opnieuw voeren in de commissie en andere installaties, zoals die van Sint-Niklaas en die van Lokeren, die wordt gesloten, ook bekijken. De fundamentele vraag is : kunnen afvalverbrandingsovens in bebouwde zones al dan niet in exploitatie blijven ? Menen we dat dit niet kan, dan moeten we ook de tweede vraag stellen : wie is financieel verantwoordelijk voor de versnelde afbouw en sluiting van deze ovens ? Normaal is dit de intercommunale. Maar als wij als Vlaamse politici menen dat er vanuit het oogpunt van de volksgezondheid een versnelde afbouw moet komen, dan moeten we eventueel financiële steun verlenen om dit mogelijk te maken. Dat is een begrotingskeuze.

Voorzitter

Als de minister het hiermee eens is, dan zal deze commissie terzake een debat voeren om tot een duidelijke beleidslijn voor de toekomst te komen. Anders, mijnheer Malcorps, creëren we een situatie van rechtsonzekerheid voor de intercommunales. We kunnen inderdaad verwijzen naar de verantwoordelijkheid van de stad Antwerpen en de aandeelhouders van die intercommunale. We zouden er ons op die manier perfect vanaf kunnen maken, maar het is onze verantwoordelijkheid als commissie en als uitvoerend minister om in het algemeen te bepalen wat kan en wat niet kan, los van een concreet dossier.

Minister Theo Kelchtermans : Bij het algemene debat over de afvalverwerkingsproblematiek hebben we vastgesteld dat de beslissing over samenwerkingverbanden en de in te zetten techniek zich situeert op het niveau van de gemeenten. Locaties en vergunningsvoorwaarden behoren tot de bevoegdheid van het Vlaams Gewest. Bouwvergunningen bestrijken het domein van de gemeenten, de provincie en mogelijk het gewest, maar het zou kunnen dat dit al is afgehandeld op het niveau van de betrokken gemeente.

Iets gelijkaardigs geldt voor de milieuvergunning : die kan reeds afgehandeld zijn op het niveau van de provincie. Van het Vlaams Gewest wordt verwacht dat het, bijna met terugwerkende kracht, verantwoordelijkheid neemt in een aantal zaken waarin het geen rechtstreekse verantwoordelijkheid droeg. Toen is de vraag gesteld of we op het niveau van het Vlaams Gewest niet tot een constructie moeten komen zoals in de waterzuivering. Ik zie de heer Denys al schrikken als ik dit nog maar zeg. Het gaat om een domein met een zeer snel evoluerende technologie. We moeten ook rekening houden met de volksgezondheid. Ook dat is duidelijk een taak voor het Vlaams Gewest.

Inzake de verbrandingsproblematiek gaat het zowel om waar, hoeveel en onder welke voorwaarden. De vraag is dus of dit alles niet beter bij elkaar zou worden gebracht op Vlaams niveau. Met andere woorden, zou het niet beter worden onttrokken van het intercommunaal of communaal niveau ? De meerderheid was destijds van oordeel dat men het beter op Vlaams niveau zou brengen. In de volgende regeerperiode zal men ongetwijfeld een aantal stappen in die richting moeten zetten.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, ik wil uw suggestie nog even uitbreiden. We mogen dit inderdaad niet enkel beperken tot het aspect

leefmilieu. Het aspect volksgezondheid valt uiteraard onder de bevoegdheid van minister Demeester. Ik stel me zelf ook wel vragen bij dat vonnis. Ik weet dat het niet gebruikelijk is dat een parlamentslid zich uitspreekt over een uitspraak van de rechterlijke macht.

Minister Theo Kelchtermans : Dat heb ik ook niet gedaan. Ik heb geen commentaar gegeven op het vonnis.

De heer André Denys : Dat is juist. Ik heb het nu over mezelf. Ik stel toch vast dat we hier met een probleem zitten. De rechter heeft zich niet gebaseerd op de wettelijke norm, die is vastgelegd op 0,1 nanogram. Hij baseert zich op een advies uitgaande van volksgezondheid. Dat schept toch wel problemen, die hoe dan ook moeten worden uitgeklaard. Persoonlijk vind ik dat een rechter zich moet baseren op wettelijke gronden.

Ik vind het wel goed om het debat uit te breiden tot het aspect volksgezondheid, maar dan moeten we minister Demeester er ook bij betrekken. Sommigen hebben immers de indruk gekregen dat men door een algemeen gezondheidsonderzoek uit te voeren, het specifieke geval van Wilrijk naar de achtergrond heeft willen duwen.

Daarom moeten we voor het gezondheidsaspect duidelijker lijnen trekken en de zaken ook meer wettelijk verankeren. Aan de ene kant is er de milieunorm, aan de andere kant het gezondheidsaspect. Een advies is natuurlijk maar een advies. Als een rechter daarnaar verwijst, zit de decreetgever met een probleem. We moeten dus meer duidelijkheid creëren. Daarom stel ik voor dat minister Demeester bij de komende gesprekken wordt betrokken.

De voorzitter : Minister Demeester is hier al te gast geweest, maar we zullen uw suggestie volgen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Het voorzorgsprincipe is wel degelijk opgenomen in Vlarem, evenals in de Europese richtlijnen en de Rioconferentie. Dit is een fundamentele kwestie. Het principe werd al vaak op papier gezet, maar heeft tot nog toe weinig invloed gehad op de gerechtelijke praktijk. Nu wordt het plots wel gehanteerd. Ik besluit hieruit dat het ofwel verder moet worden verfijnd, ofwel moet worden geschrapt als we het dan toch niet willen gebruiken. Daar moeten we maar eens over nadenken. Vermits het echter wel degelijk in Vlaamse staat, mag het door een rechter of een partij in een geding worden gebruikt.

Malcorps

Inzake de discussie tussen de deskundigen moeten we heel voorzichtig zijn. Professor Baeyens is heel bekwaam op het vlak van ingenieursvraagstukken, zoals de vraag aan welke normen een oven kan voldoen en welke stappen moeten worden gezet. Op het terrein van volksgezondheid is hij echter geen expert. Ook deskundigen discussiëren onder elkaar, bijvoorbeeld ingenieurs met gezondheidsdeskundigen. Ik ben het eens met de voorzitter dat we die mensen hier opnieuw aan het woord moeten laten om hun standpunt te beluisteren.

Ik sluit me aan bij de vraag van de minister of we het beleid ten aanzien van eindverwerking en verbranding van afval en de alternatieven daarvan, niet op een hoger niveau moeten bekijken. Is het nog wel verantwoord dat dit wordt beheerd door intercommunales, soms zelfs heel kleine van amper drie gemeenten? Het Vlaams Gewest moet nagaan of het zijn verantwoordelijkheid kan opnemen, met het oog op een uitstapplan voor ovens waarvan we gezamenlijk beslissen dat ze op die plaats niet kunnen blijven, of dat ze verouderd zijn zodat van verdere exploitatie moet worden afgezien. We zijn daarbij ook mede verantwoordelijk voor het geïmplementeerd beleid uit het verleden.

Concreet inzake de Isvag-oven, zitten de Rupelgemeenten en de stad Antwerpen inderdaad met een probleem waar ze zelf niet uitkomen. Het Vlaams Gewest zal zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen om een definitieve oplossing te vinden.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Over de communicatie moet ik inderdaad volledig zijn. Ik heb ter voorbereiding van mijn antwoord, aan Isvag gevraagd welke inspanningen al werden geleverd op het vlak van communicatie. Ze hebben me gezegd dat er verschillende initiatieven werden genomen, en dat de eerste resultaten nu merkbaar zijn. Er wordt gewerkt met een lichtkrant voor meetresultaten en teksten, die zichtbaar is van op de openbare weg, zodat de bevolking permanent op de hoogte wordt gehouden.

In afwachting van de aanwerving van een communicatieverantwoordelijke, werd deze taak uitbesteed aan een communicatiebureau. Er werd al een mailing verspreid onder de buurtbewoners. Dat is althans wat mij werd meegedeeld. (*Opmerkingen van de heer Johan Malcorps*)

Ik deel u slechts het antwoord van Isvag mee. De commissie-Baeyens heeft dit ook in haar aanbevelingen opgenomen.

Mijnheer de voorzitter, ik heb geen probleem met uw voorstel, integendeel. Bij de bespreking van het moratorium op afvalverbrandingsovens werd al lachend gezegd dat de heer Malcorps zijn dossiers voor twee jaar kwijt zou zijn. Gelukkig is er nu toch nog een dossier waar u zich aan kunt optrekken, mijnheer Malcorps.

Een arrest van de rechter moet worden aanvaard, en ik heb dan ook geen kritiek op de inhoud ervan. Ik vraag me echter af of de informatie voldoende duidelijk werd overgebracht. Zo niet, kan men onvoldoende juist oordelen. De rechter zei op een bepaald ogenblik dat ons standpunt strijdig is met het moratorium. Dat ging echter enkel over nieuwe verbrandingsovens en niet over de bestaande. Toch staat zoiets in het vonnis. Dat is slechts een voorbeeld, er zijn er nog andere.

De regels moeten echter worden gerespecteerd, en het arrest van de scheidsrechter moet worden aanvaard. Als iedereen heeft gezien dat de bal niet over de lijn was en de scheidsrechter zegt toch dat het een goal was, dan is dat zo. Anders kan er geen voetbal worden gespeeld. Zo eenvoudig is het. Men heeft echter steeds het recht een arrest te betwisten. U neemt ons dat kwalijk, en daar ben ik het niet mee eens.

De heer Johan Malcorps : Ik heb er geen probleem mee dat Isvag dat doet.

Minister Theo Kelchtermans : Het Vlaams Gewest kan in hoofdte van het afvalbeleid dit arrest ook betwisten.

De voorzitter : Geachte collega's, dit debat zal ongetwijfeld worden vervolgd. We hebben de afspraak dat we in de loop van de volgende weken professor Baeyens weer zullen uitnodigen in onze commissie. We hopen de gezondheidsspecialisten bijeen te krijgen. Op suggestie van de heer Denys nodigen we ook de minister van Volksgezondheid uit.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.08 uur.*